

Үүнөр көдүнөн коммунистическайды иттиг апардаас оркуола эрэ дылаата буолбатахын билгити кэниэ ким барыта билэр. Оркуола үлэтигэр общественность, хас биридин дыа-кэр-гэн активнайдык кыттыларын тэрийи — бүгүнтү күн мүчүрүйбөт сорууга.

Билиги оройуонмутугар төрөнпүттер комитеттара оркуолаларга быһаччы көмөлөрө сыллата улаатан, кэниэ иһэр. Бу өрдүк Амма, Кылаанах, Хатылы өртө, Чурапчы 1 №-дэх арыс кылаастах оркуолаларыгар сыһыаннаах. Ол курдук, Чурапчы 1 №-дэх арыс кылаастах оркуола-тын төрөнпүттерин комитетин (председатель М. Ф. Маркова) үлэтэ атыттарга холобур буолуон соп. Манна аасыт 1976—1977 сс. үөрэх дылымгар комитет үс сөктөргө хайдан уонна биһир үөрэхтээһин комиссиятын тэрий-бэн быһаарыахтык үлэлээбитэ. Муннахтар төрөнпүттерин, үөрэх-иитин үлэтигэр чакчы кө-мөлөөхтүк барыттар. Төрөнпүт-тар уопсай түмүктүлэригэр оройу-онун үлэтин араас бөлүмүттөрү-түрүрүлүбүттүр, дыа-кэр-гэн оруолун үрдэти, оройу-онун өт-кээн өттүнүн саймынары туһу-нан арыуулааһыны утары охсу-буу тирээн турар соруктара кини кэпсэнигэ турбуттара. Уопсай муннахтарга барыта 328 төрөнпүт кыттыны ылбыта.

«Төрөнпүттер нэбэлэлэрэ», «Төрөнпүттер аһаас күннэрэ», ыраахан иттигээх, үөрэхтэри-гэр мөлхөх оролору кытта биһир-дизилээн шэфтэһэн үлэлээһин өр-дүк үчүгөйдик, көдүүстээхтик Дириг өртө, Болтонго арыс кы-лаастах оркуолаларыгар тэрил-лэр.

Төрөнпүт комитетин абазини-ингэр оркуола хаһаайстыбаннай үлэлэригэр, өрдүк өрөмүөгү, субуотунуукуттарга обществен-ность көмөгүн тэрийи буолар. Маннаах Арылаах арыс кы-лаастах оркуола (төрөнпүт комитетин председателе А. Т. Карсанаев) үчүгэй холобуру көр-дөрөр. Бу оркуолада обществен-ность көмөгүн мебель сыллата бириэмэтигэр өрөмүөннэр, дыа-кэр-гэн иттигээ ыраас буолуугу-гар элбэх үлэ барар, быһыл ин-тернатка анаан отон сөрөтүөп-галанна, о. д. а. үлэлэр барал-лар. Төрөнпүт комитетта бэйэтин үлэтин администрацияны кытта сүбөлөһөн быһаарыахтык тэри-лэр. Кини оруола бу оркуолада үөрэх билитэ үрдэһингэр, па-бикетнай системада оройуонга бастааһын киирнэгэ, бастык тыһынаах мунуугу тэрийиңгэ, прашкольной участкагы үчүгэй-дик үлэлэтигэ ырааа суох.

Ол эрэри төрөнпүт комитетин үлэтэ сир аайы арна-дэһи буол-батах. Үгүс оркуолаларга коми-

теттар аатыгар эрэ тэриллэлэр, администрацияны кытта сибээс-тэрэ мөлхөх, кини көрүлүүр араас үлэлэригэр көбүүнүк сыһыаннааһылар, эһиэнэ-биһиэнэ-дэн сэлээннээһини элбэхтик таһаараллар. Итинкини ити туоратыллаах тустаах.

Ол итинкигэр төрөнпүт ко-митетта быһаччы өрөһүөхтээх. Билигин сорох сирдэргэ үөрэ-нээччилэр улахан дьонго көрдө-рүлэр кинилэргэ, араас биз-чэрдэргэ маассабайдык сылдыл-лар. Итини үгүс төрөнпүттер би-лэ-көрө сылдьаннар туох да ды-балы ыларга көмөлөспөттөр, тө-төрүтүн: «Бу үчүгүттээх ороло-рун олох көрбөттөр ээ», — диэч-чилэр эмиз бааллар. Үөрэнээччи-лэр өттүлэригэр табахтааһын, ардыгар арыгыны иһи, саада-ны, правата суох эрэри мото-циккынан, массынааһын сыл-дыы, быдыр тылларынан үөх-сүү, о. д. а. бэрээдэги кэһилэр таһаарылааһына кистэл буол-батах. Итигэр үкүстэр улахан дьор-харахтарын ортотугар оһоһул-лаллар. Дьэ маннаах төрөнпүт комитетта улахан бөлүмтөтүгү туһаайахтаах.

Билигин кэниэ дьон-сэргэ оройуон күннэтэ түпсэр, таһас-саг дэлэйдэ. Ол эрэри, ардыгар, би-лиги төрөнпүттербит оролор хайдах таһа-симэһэ сылды-ларын үчүгөйдик көтүрүөлээ-бэттар. Ити түмүгэр моданы кинигини өйдөөбөхкө эрэ экир-э-тэн, сорох үөрэнээччилэр оркуо-ла оротун сирдэргэ-майгытыгар сөп түбэспэт гына таһааллар. Тутта-хапта сылдыаллар. Итини утары охсуу — төрөнпүт ко-митетин эмиз биһир мүчүрүйбөт сорууга.

Хаһаайстыбалар, тэрилтэлэр оркуолалары кытта шэфтэһил-лэригэр биһир сүрүннүүр күүһүнэн төрөнпүт комитетта буолуохтаах. Билиги оройуонмутугар бу үлэ аатыгар эрэ барар. Оркуолалар материалнай базаларын бөбөр-гөтүүгэ, оролору ити аһылыгы-нан хааччылыыга, оркуолада са-һыны өрөмүөнү ыттыыга, ка-бинеттары оһорууга, о. д. а. үлэлэргэ шэфтээхтөр быһаччы көмөлөһүөхтээхтэр. Шэфтээх та-рилтэлэр, хаһаайстыбалар са-һылааччылар оркуолада ыттыл-лар улахан дыһааларга, кылаас чаастарыгар, «Төрөнпүттер нэ-дизэлэлэригэр», о. д. а. сыл-дыахтаахтар. Итини комитет хараһын далыгар тутуохтаах.

Төрөнпүт комитетта үөрэх-и-тин үлэтин хааччылыатын түп-сарыыга, көдүүбүн үрдэтигэ, үөрэнээччилэргэ үөрэххэ уонна үлэ-сознательнай сыһыаны иттигээ, кинилэри коммунизм идеалларын иттигээ сир-майгы принциптарын тыһыныгар иттигээ биһир баһылыр-көбүлүүр мис-тэни ылаахтаах.

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 сыл алтынны
ыйтан тахсар,

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 145 (5035)

1977 сыл. Ахсынны 6 күнэ
оптуорунньук

Сыаната
2 харчы

ЮБИЛЕЙДААХ СЫЛГА—УДАРНАЙ ФИНИИ!

Үлэбэ - хамнаска үтүө сыһыан холобура

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытаабы от-делениетин биһир бөдөн фермата — «Сарда-мичат-комсомольской фермата. Манна быһыл сүүрбэ төрдүс сылы манньыксытынан Мария Николаевна Могначевская үлэтир.

Кини үлэбэ үтүө сыһыан холобурун көрдөрөр, эбэрдэргэ куруутун сүбэни-сүбэни биһир. Ич-чат наставнига Мария Николаевна юбилейдаах сылга үлэтигэр үрдүк көрдөрүүнү ситиһэ. Кини «1977 сыл социалистической проталаһы кы-лааһа» аһаһынан наһараадалаа, М. П. Мо-гначевская сыл II мый түмүгүнүн тас биһир-дин фуражнай ынабыттан оротунан 2369 кг үрүн илгэни үрүлүтэн былаанын 129,7 быры-һыан толордо. Бу — Бахсы отделиетигэр биһир бастык көрдөрүү.

СНИМКА: Мария Николаевна Могначевская.

П. Оконешников фотота.

Көрдөрүү, үгэс курдук, үрдүк

Республика норуотун хаһа-йыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Октябрьской Революция уонна Үлэ Кыһыл Знамята орденнар кавалердара Агафия Тарасовна Кузьмина старшайлаах Эрилик Эристин аатынан совхоз Ха-ддардаабы отделиетин «Юби-лейнай» иччат-комсомольской

ферматын коллектива быһыл сыл II мыйаагы түмүгүнүн тас биһирдин фуражнай ынахтан 2390 кг үтүө ына былаанын 107,3 бырыһыан толордо.

Ферма үтүө валовой маһы-ны көрдөрүүтэ эмиз үчүгэй. Кинилэр II мый устата 2071 цент-тир үрүн илгэни ына сорууда-тарын 142 центиеринэн аһарды-лар.

«СО» көрр.

Кыыс Амма кытылыгар

фуражнай ынахтан 1353 кг үтүө маһыахтааһын онугар 1473 кг үтүө маһынына. Итинэн сорууда 108,3 бырыһыан толорулуна.

«Юность» — Субуруускай аа-тынан совхоз Соловьевтаабы от-делениетин биһир бөдөн ферма-тын коллектива юбилейдаах сы-лы үлэбэ үрдүк көрдөрүүлэр-дэх түмүктүүргэ сорууналлар.

А. ГОТОВЦЕВА.

ҮТҮӨКЭН ТҮМҮКТЭР

Карл Маркс аатынан совхоз Опулууннаабы отделиетин Куула Куол ферматыгар Агв. Павлина Сергеевна Шестакова сыл Павловна Дьячковская буолар. Кини былаанын валовойуна 9113 кг-нан куоһарда.

Д. ДЯЧКОВСКАЯ.

ЛЕНИНГРАД. «Ленинградской Металлургической завода» мар-калаах кизгик биһирдэр турбиналары оһорууга ССКП XXV съездин делегата, РСФСР Верховной Советын депутата, Социали-стической Үлэ Геройа В. С. Чичеро саайар тоһууааччы-слесар-дар биригээдэлэрэ кыттыны ылар.

СНИМКА: биригээдэ чилиһинэрэ (запастан) — В. А. Ки-реев, В. П. Ерема, А. С. Катков, В. С. Чичеро, В. И. Шуль-зонка А. И. Веселов.

ССТА фотохрониката.

СОНОР СУОЛУГАР

Илии тутуурдаах төнүннүлэр

Быһыл күһүн Субуруускай аатынан совхоз бизе булчута ыраах Амма унуор үрэхтэргэ кылааннаах түүтээх сонору-лар тахсыттар.

Кинилэртэн бэһинээ Григо-рий Григорьевич Макаров уонна Иван Петрович Соба-нин аар тайбаттан төһүннү-лэр. Булчуттар андаатар, со-лонго уонна кырылаас бас-тыһылар совхозтарыгар туттардалар. Икки булчут бастааһына трофеиларын суума-та 260 солкуобайдаахха таһ-нээтэ.

Совхозка бастакынан

Субуруускай аатынан сов-хоз бастык булчута Василий Петрович Седалищев II ию-лун-сэргэтин эмиз сана кыа-һынан үөртэ: кини иятилет-ка иккис сылын түмүктүүр кэргалга төрөөбүт-үөсүэбит Болтонотун эргэһ-хара тыа-тын, төгүрүк түүлбэлэрин кэрийэн 203 андаатары, 4 тини, 14 солондону, уонна 1 кырылааһы булганта. Ити 618 солкуобайга сыаналанна. Василий Петрович ситиһил-либитинэн дуоһуйбат, сыи бүтүөр пэри өссө элбэх кы-лааннаах түүтээһин туттарар-га, өссө үрдүк кэрбиһлэри ыларга дулуһар.

Н. МАКАРОВ.

ЫЧЧАТТАРЫ ТҮМЭН, КӨБҮЛЭЭН

Комсомольской олох

Субурууснай аатын солхоз ферматтан маньмысыт Вера Болтоногоуу отделениетын 65 Борисова, Ленинский комсомол чилиннээх комсомольской та- партияга рапорыгар илин ба- рилтатин Дарин Ефремова сала. тыр үрдүк чинэа тигиистилэр. Кинилэр отделение бастыг спорт- бар.

Билигин сайдылаах ыччат еменалара, Мария комсомол- коллективын салины—бу ула- ской төрлөтө идеологическай хан бочуот уонна итэҕым. Ком- үлэтин салайар секретара, сомолулар уонна ыччаттар сол- Кыстыкка киирэн бараан отде- хоа производствотын өрө көтө- лөһө бастыг эдэр маньмысыт- бүтүт, культураны сайыннарыт- тара Вера Борисова, Раиса, Ма- га быһаарар оруолу ылааллар. рин Кривошапкиннэлэр үтүү ыа- ны былааннарын аһараллар.

Производства ыччаттары тү- «Сардагалар» учуутал күнүгэр мүү комсомольской төрлөтө су- ымныт аналлаах концертара рун үлэтинэн буолла. «Сардага» улахан көрөхсөбили ылла. Ки- уонна «Кэскил» ыччат-комсомоль- шилэр күрөхтөһөр «Кэскил» ыч- ской фермаларыгар орто өскүс- чат-комсомольской ферматин ланы бүтөрбүт уолаттар уонна чат-комсомольской ферматин кыргыттар үлэлиилэр. Бу ийи коллектива П. Н. Тобуроков 60 сааныгар аналлаах бизэри ыа- сааныгар аналлаах бизэри ыа- тап илэҕ сөҕсөрүннэ, биир-би- тап илэҕ сөҕсөрүннэ, биир-би- ли ылла.

Комсомоллар дьон олоһор ахсын «Ким-ким!» дьон девиз- сиринэн итэр үлэҕэ активнай- тээх куоталаһым бэрэбэркэти- дык кыттаалар, сорохтор агит- мыталлар.

Билигин «сардагалар» бас- аналары салайаллар. талып илэлэр. Ферма старшайы- Комсомольской төрлөтө бюро- нан юбилейда—«Сыла ССКП та муньахтары былааннаан, чилиннээх кандидатынан киир- эрдэттэ бэлэмнээн ыттар. Бу бит» М. Н. Макарова, группом- күнүгэр группомсордар үлэ- сорукт Анастасия Кривошап- рин туһунан отчуоттар бэлэм- кина үлэлиилэр. Комсомоль- ни сымдаллар. Секретарь Да- ской группа үлэни былааннаан, рин Ефремова комсомольскай туруоруллубут сороктары толор үлэни партиянай төрлөтө секр- руута комсомоллар уонна тары кытта күнүгэ сүбэлэһөн ыччаттары түмэр. Үтүү маман ыттар. Ити үлэ ситиһинтэн үрдэтитигэр общественнай олоххо биир мэктивтэтинэн буолар.

Н. СОЛОВЬЕВ.

Оройуон Советыгар эбии быыбар түмүгэ

Ааспыт басыһыаннаҕа, ахсынны 4 күнүгэр, буолбут оройуон Советыгар эбии быыбарга 42 №-дээх Лесхозтаагы быыбардыыр уокурук быыбардааччылары үрдүк политическай өрө көтөбүлүү- нэн, тэрэһиннээхтин кытыннылар.

Уокурук быыбардааччылары бука бары кыттан туран, депу- танка кандидат ЫБСЛНС райкомун бастагы секретара табаарыс Петров Дмитрий Дмитриевич ийин бэйэлэрин куоластарын 100 бырыһыан биирдилэр.

ҮЛЭ БИОГРАФИЯТЫН САБАЛАНЫТЫГАР

Горькайданым автомобильнай заводка бөртөөхтөү үлэс олох- суйда. Предприятияны кытары састхорун суолун холбуу кэлэр уолаттар уонна кыргыттар үлэлэрин биографията завод үлэҕэ албан аатын историктын музейин кытары билсимиһтөөн саба- лалар. Кинилэр манна үлэ ветераннарын, шэфтэһиннээх настав- никтарын кытары көрсүһэллэр. «Эдэр рабочай өйдөбүтүнүгэр» уонна заводка киирэр прокуһу илин бараллар, сина үлэһиттар станоктарга итиэнэ комсомолдорго туруналлар.

СНИМКА: бастагы айгыстакалар албан аатырбыт төрөдө- рыттан биирдэстөрө, массымнаах онторор промшлениска стажа- көскай халсааһыны көтүлээбит Социалистическай Үлэ Геройа Александр Харитонович Вусизин эдэр рабочайдарга өйдөбүннү- гү уонна заводка киирэр прокуһу туттарар.

В. Вейтенко фотота. ССТА фотохрониката.

ПОЛЬША. Варшава баар В. И. Ленин му- лейын экспозицията ким уонна элбэх өрүт- тээх. Үгүс ахсааннаах докумуоннар уонна фо- тографиялар революция сирдигин олоһун уонна үлэтин, 1917 сыл алтынньытаагы күн- нэригэр буолбут событтар, аан дөйдүгэ аан бастагы рабочайдар уонна бааһынайдар зосу- дарстволара үөскээһинин, В. И. Ленин Польшага сымдыгытын тустарынан көрсүүлэр.

Улуу Октябрь 60 сыла тролугунан сы- тээн музей үлэһиттэрэ Улуу Октябрьскай революция аан дөйдү үрдүк- циалистическай революция аан дөйдү үрдүк- историческай суолаттын, ССРС бары эттэ- ситиһиһилэрин, польскай-советскай доброду- тустарынан арыдан көрдөрөр кэккэ сымал- экспозициялары (снимка) бэлэмнээбэттэр.

А. Чумичев фотота. ССТА фотохрониката.

Аабан-суоттаан үлэлиэххэ

Үүт уонна төрүүөх төрдө

Билигин кэмтэ племенной үлэ- ни былааннаахтык уонна кэскил- лээхтик ыһаапка эрэ обществен- най сүөһү интитин научнай тө- рүккэ олоһуран сайыннаар кыал- лыбата дьэҕкэ.

Бу тутуах боппуруска, Субу- руускай аатынан совхоз салаалта- та ахсыс пятилеткаттан ыла са- баламмыт племенной үлэҕэ септөөх бөдөмтөнү уурбакка кэллэ дьэҕи баарымаллар.

Соторутаагыта совхоз партко- мун уонна рабочемун холбоһук- таах муньахтарыгар Сылааг от- делениетин управлющая Д. Д. Трофимова искусственной сизмэ- лээһини үлэ туругун туһунан ин- формациятын дүүллэстилэр. Мун- ыах кыттыһаахтара септөөх критическай этиилэри өһөрдүлэр.

Ааспыт төхүс пятилеткага үтүү кыһан ыабатахтан 1 мол. 350 тыһ. солк. нөчөөккө төбиллэ-

нибит. Оттон онус пятилетка ин- кис сылын 10 ыйдарын түмүгүнэн ынах кытарааһынтан совхоз 643 тыһыныча солкуобайдаах нө- чөөккө түстэ.

Племенной үлэҕэ суолта барил- лэр сирдэригэр төрүүөү ылыыга, үтүү маман үрдэтигэ ситиһиһилэр баар буолаллар. Маньаха респу- бликада үгүс бастыг опыттар олохтоннулар. Ырааппакка ылаах- ха, биһиги да оройуонмутугар Эрилик Эриетин аатынан совхоз племенной гнесдолары тэрийиңгэ, искусственной сизмэлээһини кэк- кэ үлэлэри ытта, үтүү маман үр- дэтигэ үтүө холобуру көрдөрөр.

Оттон биһиги совхозпут 1977 сылга искусственной сизмэлээһин былаанын тохто.

Ийэ сүөһү ороһулаан төрөөһүнэ элбэх нөчөөтү адалар. Маньаха отделениеларынан ырыттааха маньык:

Отделениелар	Төрүүхтээх сүөһү	Төрөөтө	Төрүү илигэ
Хатылы	325	212	113
Болтоҕо	502	421	81
Соловьев	460	289	171
Сылааг	533	457	76
Кытаанах	658	559	99
Совхоз үрдүнэн	2476	1938	538

Көстөрүн курдук, совхозка үү- лэниһээх үлэ ытыллыбатах. түнэн идэтиһиңгэ киирэхтээх Аны билигин совхоз үрдүнэн Болтоҕо уонна Соловьев отделе- нияларыгар бу боппуруска бы- даһый?

Отделениелар	Сизмэлэниһтээх	Сизмэлэниһ
Хатылы	582	408
Болтоҕо	758	706
Соловьев	740	435
Сылааг	1230	671
Кытаанах	1035	657
Совхоз үрдүнэн	4345	2877

Таблицаттан көстөрүнэн бала- чыаһаа молтох. Төбө маньыгыт?

Бастагытынан, орто эвепе- чадрдар—биригэдиһирдэр, специа- листар, техник-осеменатордар уларыйа-тэлэрийэ тулаллар. Сир ахсын осеменатордар тийбэттэр. Урукку өтүгүтөр искусственной сизмэлээһин ымыатын балаҕча баһылаабыт, үчүгэй көрдөрүүлэри ситиспит осеменатордар туох даа- ны улахан бириччинтэ сүөх атын үлэлэригэ барыталаабыт чах- чылар бааллар. Ол иһигэр апар- дас Хатылы отделениетигар 5—4

Ийиһинэн, искусственной сиз- мэлээһин пууннарын үлэлэрин тупсарыта боччумнаах туох да- баны оноһулла илик. Ол курдук, үгүс отделениеларга сизмэлээр пууннарыт кыһын тоһон үлэ- лээбэккэ тулаллар. Племенной гнесдолары үлэлэтин, племенной фермалары тэрийи совхозка бу- катын кыайтарбатах дыала. Ис- кусственной сизмэлээһин пуунна- рыгар септөөх төрлө, оборудова- ние суога үлэни өмнө харгыстыыр. Үсүһүнэн, отделениелар сиз-

циалистара ынах кытарааһы- утары сорунуулаахтын өскүс- тар. Төрүүү сүөһүлэри бөһө- кэлээһин биризмэтигэр иһил- бат. Иннэ ыһаа, ыһаа кы- рааһынын бириччиннэлэрин үр- ону туората охсуллубат. Үгүс- чүотунас дараны ыһааһаа, түмүгэр кытарааһын ачыт- үгүс фермаларга ыһааһа сабайдык ороһулаан төрүүү Буоһаабат буолбут, ыһаа ынахтар чубалкай ахсааннары- либэт.

Дьэ онон, биһиги совхозко- менной үлэни тупсарыта оноруохха сөбүй?

Туох ханьык инниһэ, сүгү- нэргэ быһаарыллыахтаах сорукпутунан 1468 ийэ сизмэ- буоһатын буолар. Ити ин- миһастэлэргэ искусственной сизмэ- лээһин пууннарын өрөмүс- итита, наадалаах тэрийи осеменатордары хааччылаа- ха. Мань тэҕэ сага ынахтары уталаппакка эрэ- лээн иһиһхэ.

Бу күнүгэр хас отделени- биригээдэ ахсын ийэ сүөһү- гаабын кичэйэн көрүөххэ. Ийэ- натыллар ынахтары осемен- дарга сыһарыты охсуохха, биирдии пуунна сизмэ- графитын оноруохха. Осеме- дартан ирдэбили күүһүтү күнүгэ контуруолу олоһу-

Сорох фермаларга билиги- баны буоһаты атыр оһу- нан ытыллар. Онон атыр- тары нөрүүнү-харайымы ий- эһхэ. Билигин туругуна сирдэргэ атыр оһуустар түт- молтох. Ол курдук Билиги атыр оһуустар тоһ хотон- чи аһылыкка тулаллар. Отто- таанааха, Сылаага атыр- тар ырыганнааһылар.

Ынах кытарааһынын утар- сүһүү улахан суолтатын ба- туран, ийэ сүөһүлэри нору- найдын сизмэлээһини тэрийи- материалнай нөбүлээһини туур нэм кэллэ. Маньаха осеменатордары социалисти- куоталаһыларын үсүлүбү онторон, хас биирдии осемен- бэйэтин үлэтигэр чопчу аһы- дистибэлээх үлэлирин сити- хэ.

В. СЕРГУЧЕВ совхоз племенной үлэ- тэһиттэр.

ПОЭТ, ТЫЛБААСЧЫТ, ЖУРНАЛИСТ

СЕМЕН РУФОВ төрөөбүтэ

50 сыла туолуутугар

Түннүгүн быһыын арыбааччы,
Утүөрөн эрэр ыалдыааччы
Түннүгү манаан тахсааччы...
Түннүгү суох түн бүтэй дойдуга

Тоттору күөрөппөт бүтэһик
ордуу...

Эбэтэр бары таптылар күмү-
түн истигиник туойбутун ылаан
көрүөдү:

Күн, тарыстын... уонна
хаһан да

Күрүөн, садах нөүө-түһүмэ,
Маннык үтүгэй, сырдык

Хаһан да баранан бүтүмэ,
сарсыарда,

Күн, маннык мэлдьи эргиччи
тыктаргыт—

Күөх хаһан да хагдарыһа
суох этэ,

Сырдык хаһан да харапарыа
суох этэ,

Итин хаһан да сөрүрүйүө
суох этэ...

Поэт Эрилик Эристини ааты-
нан литературнай биримийи
бастакы лауреата. Кини билини

оройуоммут республикада бастың
үлэһээх Эрилик Эристини ааты-
нан совхозун үлэтин-хамнаһын,
дьонун-сэргэтин туһунан очерка-
лары, бэлэтээһиннэри, хоһоон-
нору элбэхтик суруйда. Бүгүн
да тыа сирин быһагы айааччы-
ларын кытта ыкса сибээһи туту-
һан үлэһипэр.

Семен Руфов—талааннаах тыл-
баасчыт. Кини гениальный Шеке-
пир советтарын сахалык, саһар-
дыбыта, улуу Руоставели «Тит»
таптастаах бухатырына тыл-
баастаан бүтөрдө. Итин сэргэ-
нуучча, казах, бурят, туву
уо. д. а. норуоттар поэтарын
бастың айымньыларын тылбаас-
тааһында үтүс сыратын биэр-
битэ, салгыт үлэһини сылдыар.

Поэт, тылбаасчыт, журналист
Семен Руфов 50 сааһын айа-
үлэтин үгэнигэр көрсөт. Ады-
соторутаагыта «Ойуур иһигэ»
олорбун» дигэн хоһооннорун са-
ка кинигэте тахсан, хамаараты
атымга барда. Хоннохтоох өт
охсоччу кэрэһэ, поэт үйэ аһар-
даах юбилейин омурданын оло-
рон көрсөт, поэзия үүнүүлээх
хөдүһатын ортотугар киирэн, ха-
рытын ньымпарынан, бөрүөтүн
хотуур кэрэһэ сымтылаан сур-
дурбаччы суруйан, өссө да үтүс
айымньылары алдааччыларыгар
бэлэхтиир санаалаах:

Кырдык айаныыр аартыкпар
Кырыстаах кырдык тоһуйуо,
Уһун олодум баттахпар
Ууллубат хаарын олодуо...
Ол эрэри дууһабыттан
Оргуйан тахсар тыларбын,
Оһонньор да буолан баран
Уолларыам дин санаабын.

«Ойуук эрэ буолуохтун!»,
дөһөбүт билини бүтүн.

С. СЕМЕНОВ.

Туһалаах семинар

Библиотека үлэһиттэри-
гар аналлаах семинар ах-
сынны 1 күнүгэр оройуон
кинигэр буолан ааста.
Кини библиотека үлэһиттэ-
рэ М. И. Жиркова, Д. А.
Каргузова уонна М. Н. Ка-
лачева «Систематической
каталогы огоруу», «Фи-
лиалларга информационной
уонна справочной-библио-
графической үлэни тэрийи»
итэһинэ «Сыллаабы отчуот
сага форматын үөрэтин»
дигэн темаларга лекцияла-
ры аахтылар.

СССР Кини Комитетын
уонна ССРС Министрдары
Советын «Тыа сирин нэ-
лиэһинэтин культурнай өт-
түнэ» хааччыһымы салгыт
тупсарар дьаһаллар туста-
рынан» Уураабы ылыны-
тынан сибээстээн райсовет
исполкомун культурата от-
делын сибээдессэһэ И. И.
Кандинской оройуон куль-
туратын үлэһиттэрин, чуо-
лаан, библиотекалар инни-

ки соруктарын туһунан кэп-
сэтэ.
Семинарга нэһиликтэр-
дээҕи 12 филиаллар үлэ-
һиттэрэ кытыннылар.
«СО» кэпп.

Физкультура учууталларын түмсүүлэрэ

Интернат-оскуола базатыгар
соторутаагыта оройуон 18 ос-
куолаларын физруктара мус-
таһнар методической холбоһук
салайааччыта Е. Е. Шарин
үөрэтин сага программатын
ырытыһын болдойон иһитти-
лэр, уларыһыларын ымык-
таан-чымчыктаан үөрэттилэр
Семинарга Дарин орто оскуо-
латын физрукта Е. Д. Дьяч-
ковскай күрэхтэһиллэрп тэ-
рийини оһыттыан билиһин-
лэрдэ.

Сага программада тустуу
һымаларын, үтүкү хамсаһын,
ларын үөрэтин көрүллэрини
сипээстээн спортнай оскуо-
ла тренердэрэ Р. В. Неустров,
В. Н. Гоголев уонна Культу-

ра дьэһити балетмейстер
А. Филиппов утууталлар
практической көмөһү оһу-
лар.
Аныгыскы семинар Дарин
орто оскуолатыгар ымык-
тыһаарыһына уонна
программалар дьүүллэһинэ
П. СПИРИДОНОВ

Гастроль бардылар

Бу күнүгэр Дарин
городнай театр коллектива
С. Ефремов «Шин-баш»
матый туруоран, мана-
Уус-Алдан уонна Мана-
иалас оройуоннарын сина-
тарынан 10 күнүгэр тэстэ-
га аттанна.

Оруолларга П. Фасина,
С. Шестаков, П. Мотуев,
Петрова, М. Старосин,
Васильев уо. д. а. оһонно-
лар.

Драматы режиссер П. Д.
Мотуев туруорда, худу-
И. С. Пинигин, көстүү-
М. Н. Григорьева оһонно-
С. ПОПОВ

ТАЙАХ ЭТИН СОБОТУОПКАЛААҤЫНЫ КИЭННИК ТЭРИЙИЭХХЭ

Эргин тэрилтэлэрин иһигэр
пэһилиэһинэ наадыһытыт
тоһору хааччыларга, правитель-
ство кэлин таһаарыт уураах-
тарын олоххо киллэрэн, мнэстэ-
баар по кыахтары мунутуурдук
туһаныта улахан сорук турар.
Итинэн сибээстээн быйыл би-
һиги оройуонмутугар тайах
этин соботуопкаларыга 55 ли-
цензия кэлбитэ. Итинтэн 52-тэ
булчуттарга бэрилиннэ.

Лицензияны ыларга булт об-
ществотын чилиэнэ ким баһарар,
баһатан туран, райпо бырабы-
тыһыһатын председателин со-
ботуопкада солбуйааччыны эбо-
гэр эргин предриятнытын ди-
ректорын кытары дуогабар
һотуохтаах. Онно хаһык сир-
э бултаныһалара, маһаһыһыга 1
буорту оһоһулаһубут, этилиһит
болдьоһор тиксэриһиллэһотөх буо-
лаһына, буруйдаах эһиппиги-
гэр лицензия ылар бырааба
быстар. Эргин тэрилтэтин кыт-
та дуогабара суох дьонтоһ ма-
һаһын тайах этин тутуо суох

эрэ бэйэтигэр ылар, онтоһ орду-
гун бүтүннүү маһаһыһыга тут-
тарыһахтаах. Тайахтан төһө эт кэ-
лиһтэһэ, саһыттай көрөн,
оһуобай тахсаһан ааһыллан ту-
тулар. Саамай кырата балтараа
центнертэн итэһэһэ суох буо-
луохтаах.

Соботуопкада уонна чааһынай
туһаныһа бэриһилбит лицен-
зиялар бултанаһ болдьохторо
бүттэһинэ, биэрбит эргин тэ-
рилтэлэригэр эбэтэр «оройуон
охотоведьмгар төһөрүллэллэр.
Оттоһ туһаныһыһыттарга бэ-
лиһтэһини оһоһулар уонна биэс
хонуктан уһаһыһа дуогабар-
даах тэриһтэһэ төһөрүллэр. Өс-
көтүн лицензия кумааһыта ал-
дыһыт, сүтэриһилбит эбэтэр
буорту оһоһулаһубут, этилиһит
болдьоһор тиксэриһиллэһотөх буо-
лаһына, буруйдаах эһиппиги-
гэр лицензия ылар бырааба
быстар. Эргин тэрилтэтин кыт-
та дуогабара суох дьонтоһ ма-
һаһын тайах этин тутуо суох

таах. Чааһынай туһаныһа
риһилбит 50 солк. лицензия
эти туттарыһ эмэһ көтүһэһэ

Быйыл оройуонмут оһон-
каһыһы тэриһтэлэрэ тайах
тутаһ, пэһилиэһинэһэ ылаһ
һыһыга ситэһэ суох үлэһиһи
Ол курдук, 1976 сыллааһа
поһа баара-суоһа 25 иһиһ
кэлбитин ситэ туһамыһыһа
оттоһ быйыл баара-суоһа 4
һаһ этэ, 2845 кг эт, атыһыһа

Тайах этин туттарыһыга
иккисороһа 1 сорка—1 солк.
харчы, 11 сорка—1 солк. иһиһ
чы төһөнөр. Холубур, 1 уһа
буур тайах ыһаһыһа 30
буоллаһыһа, булчут иһиһ
480 солк. ылар. Итинэ
араас мебель, техника
бэриһлэр.

Соботуопка наһиһиһи
этинэн хааччыһыһа бэр-
дөһ резервэһиһи буолар.
сыллата кэһэһи, тэриһ
тупсан иһиһтэһх. Эргин
һиттэрэ ону мүччүрүйбөт
онгостон үлэһиһтэһхтэр

В. НОСОВ
булчуттар уонна баһыһыһа
оройуоннааһы обществотын
председатели

Бырааба суохтар эйгэлэригэр

Америка Холбоһуктаах
Штаттарыгар бэйэлэрин олох-
хо бырааптарын иһин оһсу-
һааччылары утары «сутурук
суута» улам хойуутук туттул-
лар буолан иһэр. Хоргуйууга
уонна мунга-танга түбэһит
мөлүйөһүнүнэһи уолаттарга уон-
на ыаргыттарга үлэһи булан
биэрэри модьуйса фондовой
биржа дьэһитигэр кэлбит эдэр
американецтары Нью-Йорк по-
лицията субу курдук бурайта-
лаан турар.

АП—ССТА фотолара.

Редакторы солбуйааччы. С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ

БИНИГИ ААДЫРЫСТЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы с.
Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—91-395, отделлар—91-495.
уһаһы — 91-505.